

Kouvolan
ROYK maanomistajat 2020
Luontoselvitys 2021

Petri Parkko 14.10.2021

Sisällys

TAUSTOJA.....	3
MENETELMÄT JA AINEISTO.....	3
KARIJÄRVI, SILONLAHTI (1 a).....	6
KARIJÄRVI, SILONLAHTI (1 b).....	6
KARIJÄRVI, MATKUSNIEMI (2).....	7
PÖKÖLÄ, ISO NÄÄTÄJÄRVI (3).....	7
VUOHIJÄRVI, LAUTANIEMI (4).....	11
KOSKIJÄRVENNIEMI (6 a).....	13
KOSKIJÄRVENNIEMI (6 b).....	13
KOSKIJÄRVI, AMALIANLAHTI (6 c).....	16
SIIKANEN (7).....	17
LINTUKYMI (8).....	18
TIRVANJÄRVI, SIMPURANLAHTI (9).....	21
RAUTJÄRVI, HOPIANIEMI (10).....	21
SUOLAJÄRVI, SÄYNÄTNUORA (11).....	23
HILLOSENSALMI (12 a).....	25
HILLOSENSALMI (12 b).....	27
LÄHTEET.....	29

TAUSTOJA

Kouvolan kaupungilla on käynnissä ROYK maanomistajat 2020, jossa pyritään siirtämään rantarakennuspaikkoja uusille alueille. Kaavasuunnittelua varten tarvittiin tiedot siirtoalueiden merkittävistä luontoarvoista. Kouvolan kaupunki tilasi luontoseelvityksen 8.3.2021 kymmenestä erillisestä kohteesta. Niistä yksi maastossa tutkittu kohde (kartta 1, kohde 5) poistui kesällä 2021, mutta sen jälkeen otettiin mukaan neljä uutta selvitettävää kohdetta (kartta 1, kohteet 10, 11 sekä 12 a ja b).

MENETELMÄT JA AINEISTO

Liito-oravalla (*Pteromys volans*) on uhanalaisena vu EU:n luontodirektiivin liitteiden II ja IV (a) lajina suuri maankäyttöä ohjaava merkitys. Alkuperäisillä kymmenellä kohteella tehtiin keväällä 2021 liito-oravaselvitykset 1., 4., 6. ja 23.4. Sopivilla liito-oravahabitaateilla tutkittiin metsähaapojen ja metsäkuusten tyvet ulostepapanoiden löytämiseksi. Kaikkina kartoituspäivinä lumi oli sulanut puiden tyviltä ja papanat olisivat olleet hyvin löydettävissä.

Liito-oravaselvitysten yhteydessä arvioitiin muiden luontoseelvitysten tarvetta. Kohteilla, jotka arvioitiin sopiviksi viitasammakon (*Rana arvalis*) Dir IV ja IV-liitteen sudenkorentolajien lisääntymisalueiksi, tehtiin viitasammakko- ja sudenkorentoselvitykset.

Viitasammakko on hämääksiaktiivinen laji, jonka kutu ajoittuu Etelä-Suomessa yleensä toukokuun alkupuoliskolle. Selvitysten ajoituksessa käytettiin apuna Kouvolan seudun ennestään tunnettujen kutupaikkojen kututilannetta, Suomen lajitietokeskuksen tietokantaan (Laji.fi) tallennettuja havaintoja sekä muiden luontoseelvittäjien keväällä 2021 tekemiä havaintoja. Pökölän Iso Näätäjärven viitasammakkoselvitys tehtiin klo 21.30–22.00 rannoilta kuuntelemalla ja Lintukymmin selvitys 10.5.2021 klo 22.50–23.25 kanootista kuuntelemalla. Säätila oli kutuaktiivisuuden ja kuuntelun kannalta hyvä, lämpötila +10 °C ja tuuli heikkoa. Molemmilla kohteilla kutu oli kartoitusyönä hyvin aktiivista.

Iso Näätäjärvellä ja Lintukymmillä tehtiin sudenkorentoselvitykset aikuishavainnointina. Iso Näätäjärven selvitys tehtiin rannoilta kiikaroimalla 11.6.2021 klo 10.30–13.30, jolloin säätila oli sudenkorentojen

lentoaktiivisuuden kannalta erinomainen: lämpötila +24–26°C, tuuli 2–3 m/s, enimmäkseen aurinkoista. Sudenkorentoselvityksen jälkeen kartoitettiin kirjoverkkoperhosen (*Euphydryas maturna*) Dir IV lisääntymispaikkoja järven lähellä olevalta hakkuulta, jossa kasvaa paljon lajin toukkien tärkeintä ravintokasvia kangasmaitikkaa (*Melampyrum pratense*).

Lintukymin sudenkorentoselvitys tehtiin 27.6.2021 klo 15.00–18.00 havainnoimalla sudenkorentoja kaanootista sekä ilmaversoiskasvustojen sisällä että niiden ulkoreunoilla. Säätila oli sudenkorentojen lentoaktiivisuuden kannalta erinomainen: lämpötila +24 °C, heikkoa tuulta ja enimmäkseen aurinkoista. IV-liitteen sudenkorentojen havaintopaikkojen koordinaatit tallennettiin GPS-laitteeseen ja niistä laadittiin lyhyet elinympäristökuvaukset sekä arviot havaittujen yksilöiden lukumäärästä.

Seuraaville kohteille tehtiin kesäkäynnit, joissa arvioitiin kohteiden kasvillisuutta ja hyönteislajistoa: Tirvanjärven Simpuranlahti 2.7. ja Koskijärvenniemi 6.7.2021 (tehtiin samalla myös sudenkorentoselvitys), Suolajärven Säynätuora 13.8., Rautjärven Hopianiemi 16.8., Karijärven Matkusniemi ja Silonlahti 23.8.2021 sekä Hillosensalmen kohteet 16., 22. ja 26.9.2021.

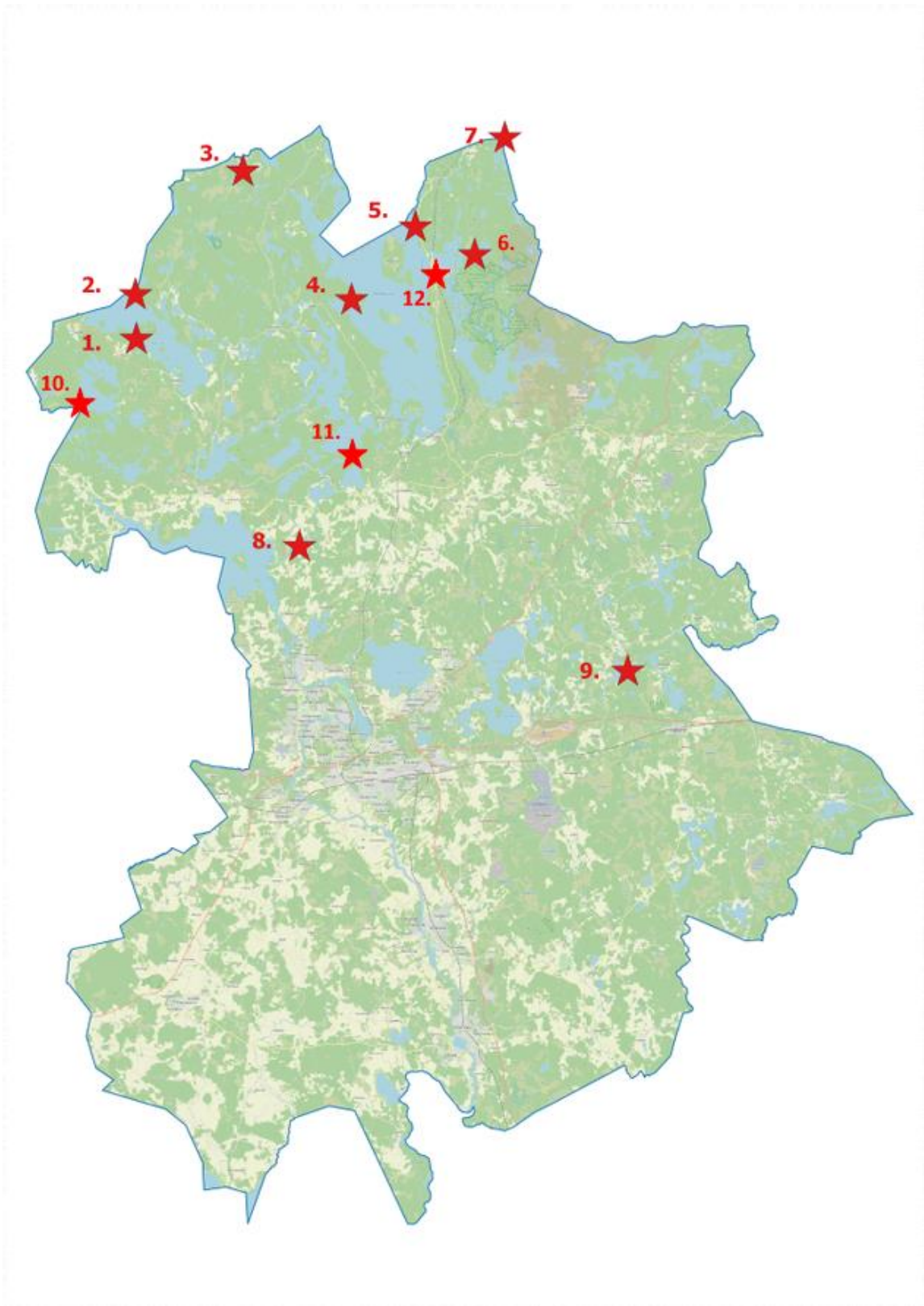
Hillosensalmen kohde 12 b todettiin ensimmäisellä käynnillä mahdolliseksi kirjoverkkoperhosen Dir IV lisääntymisalueeksi, jossa päätettiin tehdä kirjoverkkoperhosselvitys. Lajin toukkaseittejä etsittiin ajourien reunoilla ja koulun pihapiirissä kasvavilta kangasmaitikoilta 22.9.2021.

Pesimälinnustoa havainnoitiin ja havaintoja kirjattiin kaikkien maastotyöosioiden yhteydessä. Pääpaino oli uhanalaisilla ja silmälläpidettävillä NT lajeilla sekä petolinnuilla, joiden pesintä saattaa vaikuttaa rakennuspaikkojen sijoittamiseen.

Eliölajien uhanalaisuus raportissa perustuu 2019 arviointiin (Hyvärinen ym. 2019) ja elinympäristöjen uhanalaisuus 2018 arviointiin (Kontula & Raunio 2018). Käytetty nimistö on Suomen lajitietokeskuksen (Laji.fi) mukaan. Raportin luontokohdekartat on tulostettu Ympäristökarttapalvelu Karpalossa (© Maanmittauslaitos, SYKE).

Luontokartoittaja (eat) Petri Parkko vastasi luontoselvityksen maastotöistä, raportoinnista ja kohteiden digitoimisesta. Kotkalainen perhosharrastaja Jyrki Suomi teki Hillosensalmen kirjoverkkoperhosselvityksen yhdessä Parkon kanssa.

Raportissa käytetyt lyhenteet: Dir IV = EU:n luontodirektiivin IV-liitteen laji, jonka lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulla kielletty; EN = erittäin uhanalainen; VU = vaarantunut; NT = silmälläpidettävä.

Kartta 1. Maastokaudella 2021 selvitettyjen kohteiden sijainnit. Kohde 5 poistui vuoden 2021 aikana.

KARIJÄRVI, SILONLAHTI (1 a)

Kohteen yleiskuvaus

Kohteen eteläosassa on harvennettua ja varttunutta metsämäntyä, rauduskoivua ja metsäkuusta kasvaa sekametsää, jonka alikasvoksena kasvaa paljon pihlajaa, mustikkatyypin kankaalla. Pensakerroksessa kasvaa paikoin katajaa ja kenttäkerroksessa mustikkaa, metsäkastikkaa, taigasananjalkaa, kioloa, puolukkaa, metsäalvejuurta ja vanamoaa. Rannan tuntumassa kasvaa vähän kevätlinnunhernettä. Pohjakerroksessa metsäsammalet ovat vallitsevia. Pohjoisosassa on metsäkuusivaltaista ja tiheää varttunutta kasvatusemetsää.

Rannassa kasvaa nuorta tervaleppää, suomyrttiä (*Myrica gale*) ja korpipaatsamaa. Kenttäkerroksen muodostavat viitakastikka ja siniheinä (*Molinia caerulea*). Vesikasvillisuus on melko niukkaa ja karuille vesille tyypillistä: pullo- ja jouhisaraa ja harvakseltaan järviruokoa. Kelluslehtisiä esiintyy niukasti.

Päätelmät ja suositukset

Kohteella ei ole liito-oravalle Dir II ja IV, VU sopivaa metsää, eikä muidenkaan IV-liitteen lajien lisääntyminen alueella ole todennäköistä. Myös luonnonsuojelullisesti merkittävän uhanalaislajiston esiintyminen on epätodennäköistä. Kohteella laului 1.4.2021 maastokäynnillä hömötiainen (*Poecile montanus*) EN, mutta alueella ei ole lajin pesintään sopivia pötkelöitä. Kohteelta ei myöskään rajattu arvokkaita elinympäristöjä. Luontoarvojensa puolesta kohde sopii rakentamiseen.

KARIJÄRVI, SILONLAHTI (1 b)

Alueen yleiskuvaus

Puustoltaan varttuneen pohjoisosan latvuserroksessa kasvaa metsämäntyä ja rauduskoivua sekä alikasvoksena pihlajaa ja vähän metsäkuusta. Pensakerroksen muodostaa kataja, ja mustikka on kenttäkerroksen valtavaru. Kohteen eteläosa on taimikkoa. Rannassa kasvaa suomyrttiä ja harvaa vesisaraikkoa.

Päätelmät ja suositukset

Kohteella ei ole liito-oravalle Dir II ja IV, VU sopivaa metsää, eikä muidenkaan IV-liitteen lajien lisääntyminen alueella ole todennäköistä. Luonnonsuojelullisesti merkittävän uhanalaislajiston esiintyminen on epätodennäköistä. Kohteelta ei myöskään rajattu arvokkaita elinympäristöjä. Luontoarvojensa puolesta kohde sopii rakentamiseen.

KARIJÄRVI, MATKUSNIEMI (2)

Kohteen yleiskuvaus

Kohteella kasvaa varttunutta tasaikäistä metsämäntyvaltaista (myös rauduskoivua ja metsäkuusta) kasvatusemetsää, joka on ravinteisuudeltaan mustikkatyyppin kangasta. Rannan tuntumassa kasvaa vähän tervaleppää ja koivua.

Kenttäkerroksen muodostavat mustikka, puolukka, kanerva ja vanamo. Mökkitiellä kasvaa ahokissankäpälää (*Antennaria dioica*) NT muutamina pieninä laikkuina.

Karijärvi on karu lobeliatyyppin järvi, joten ranta on hiekka- ja kivikkopohjainen sekä hyvin karu: lähes vesikasvittomia kohtia ja paikoin harvakseltaan järviruokoa.

Päätelmät ja suositukset

Kohteella ei ole liito-oravalle Dir II ja IV, VU sopivaa metsää, eikä muidenkaan IV-liitteen lajien lisääntyminen alueella ole todennäköistä. Myös luonnonsuojelullisesti merkittävän uhanalaislajiston esiintyminen on epätodennäköistä. Kohteelta ei rajattu arvokkaita elinympäristöjä. Luontoarvojensa puolesta kohde sopii rakentamiseen.

PÖKÖLÄ, ISO NÄÄTÄJÄRVI (3)

Kohteen yleiskuvaus

Suurin osa kohteesta on hakattu siemenpuuasentoon ja vain rannan tuntumaan on jätetty vähän varttunutta puustoa. Iso Näätäjärvi on hyvin rehevä ja osin umpeen soistunut humusjärvi, jossa esiintyy

kohtalaisesti kelluslehtisiä kasveja. Kohteen ranta on pääosin jouhisaravaltaista sara- ja ruoholuhtaa (kuva 1), jossa oli kesällä 2021 vettä noin 15 cm. Luhta on viitasammakon (*Rana arvalis*) Dir IV ja lummelampikorennon (*Leucorrhinia caudalis*) Dir IV lisääntymisaluetta. Viimeksi mainitun lajin lisäksi luhdalla havaittiin pikkulampikorentoja (*L. dubia*), vaskikorentoja (*Cordulia aenea*), ruskohukankorentoja (*Libellula quadrimaculata*), isotyönkorentoja (*Erythromma najas*) ja kaksi vihertyönkorentoa (*Coenagrion armatum*). Läheisellä hakkuuaukolla havaittiin lisäksi litteähukankorento (*Libellula depressa*).

Iso Näätäjärven pesimälinnustoon kuuluvat laulujoutsen (*Cygnus cygnus*), kurki (*Grus grus*), töyhtöhyppä (*Vanellus vanellus*) ja taivaanvuohi (*Gallinago gallinago*) NT.

Kuva 1. Iso Näätäjärven viitasammakon ja lummelampikorennon lisääntymisalue on sara- ja ruoholuhtaa. Iso Näätäjärvi 11.6.2021 © Petri Parkko

Viitasammakon (*Rana arvalis*) Dir IV lisääntymisalue (kartta 2)

Iso Näätäjärvi on merkittävä viitasammakon kutualue, jolla kuultiin 10.5.2021 satoja koiraita. Kutualue rajautuu kuitenkin vain osittain suunnitellulle rantarakennuspaikalle. Kartoitussyönä koiraiden lukumäärä oli suurin järven eteläosassa.

Lummelampikorenon (*Leucorrhinia caudalis*) Dir IV lisääntymisalue (kartta 2)

Kohteen rantaosuudella havaittiin kymmenen lummelampikorenon koirasta (kuva 3) 11.6.2021, joten kyseessä on lajin lisääntymisalue. Koiraita näkyi lajityypilliseen tapaan kelluslehtisillä, mutta myös luhdan saroilla.

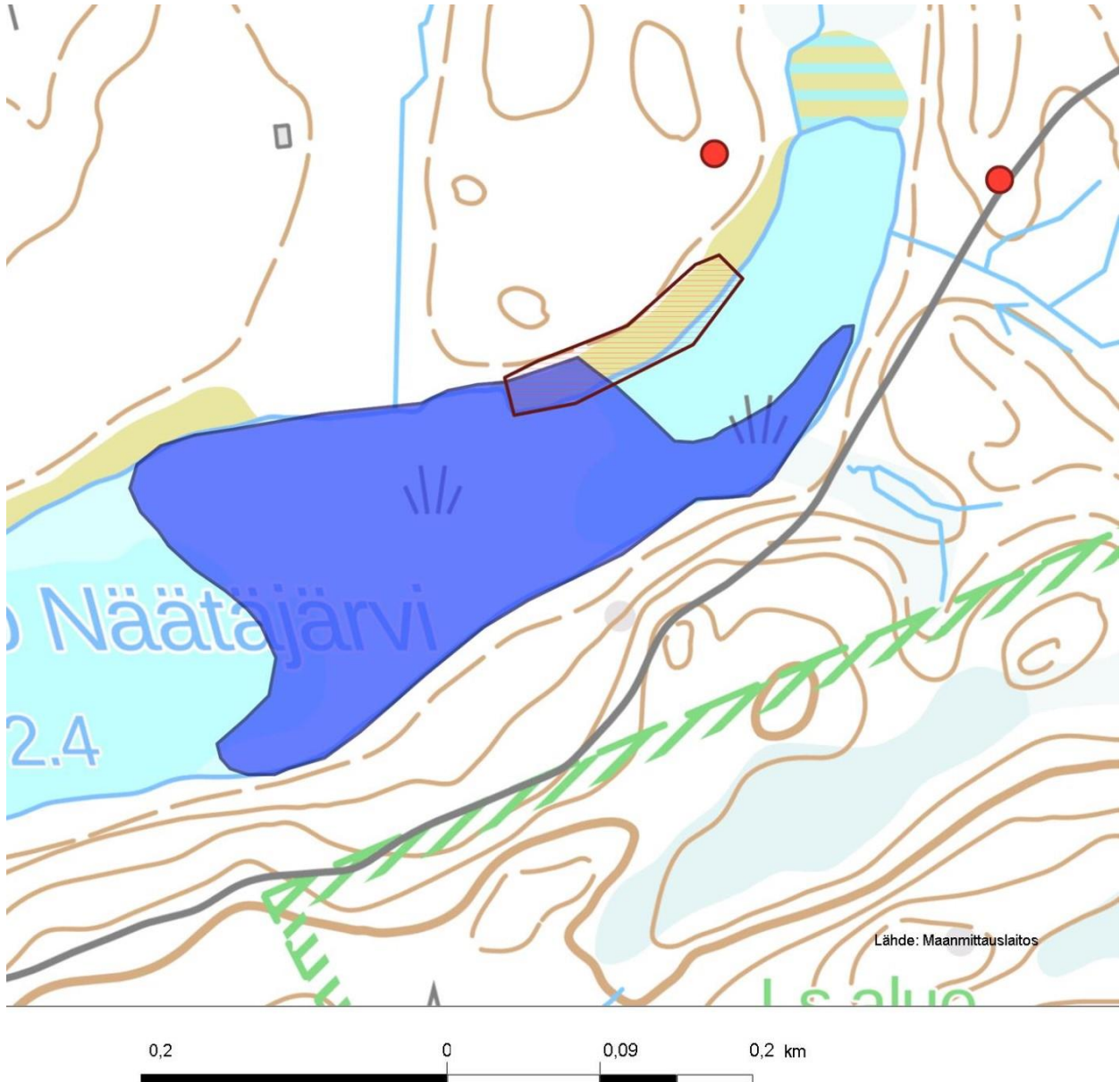

Kuva 2 (vas.). Kirjoverkkoperhonen. **Kuva 3** (oik.). Lummelampikorenon koiras. Iso Näätäjärvi 11.6.2021 © Petri Parkko

Kirjoverkkoperhosen (*Euphydryas maturna*) Dir IV havaintopaikat (kartta 2)

Hakkuun eteläreunassa havaittiin kolme kirjoverkkoperhosta (kuva 2) 11.6.2021, joiden reviirin puolustaminen viittasi selvästi lisääntymiseen. Alueella kasvaa paljon kirjoverkkoperhosen toukkien tärkeintä ravintokasvia kangasmaitikkaa.

Kaksi kirjoverkkoperhosta havaittiin myös Iso Näätäjärven itäpuolella, metsäautotien varrella. Kirjoverkkoperhonen elää erilaisissa puoliavoimissa metsäelinympäristöissä ja lisääntymispaikat ovat usein metsäautoteiden varsilla, hakkuuaukkojen reunoilla tai pienillä kalliopaljastumilla.

Kartta 2. Iso Näätäjärven viitasammakoiden lisääntymisalue on merkitty sinisellä ja lummelampikorenon lisääntymisalue poikiviivoituksella. Kirjoverkkoperhosen havaintopaikat on merkitty punaisilla palloilla.

Päätelmät ja suositukset

Kohteella tehtiin havaintoja kolmesta EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) lajista. Koska liitteessä mainittujen eliölaajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulla kielletty, on kohteelle rakentaminen haasteellista. Viitasammakon Dir IV ja lummelampikorenon Dir IV lisääntymispaikat voidaan huomioida rakentamalla rantaan laiturin ja välttämällä ruoppaus- ja kaivutoimintaa. Rantakasvillisuuden poistaminen ei tule tässä tapauksessa kysymykseen. Kirjoverkkoperhosia Dir IV

tavattiin kesällä 2021 sopivassa lisääntymishabitaatissa, mutta lisääntyminen kohteella ei ole varmaa. Asian varmistaminen edellyttäisi lajin toukkaseittien kartoittamista elokuun lopun ja syyskuun puolivälin välisenä aikana.

VUOHIJÄRVI, LAUTANIEMI (4)

Kohteen yleiskuvaus

Kohteen itäosassa kasvaa varttunutta tasaikäistä kuusivaltaista metsää. Sen länsipuolella virtaa alaosaltaan luonnontilaisen kaltainen noro, jonka varrella kasvaa tervaleppiä. Noron läheisyydessä on pieni kuvio liito-oravalle Dir II ja IV, VU sopivaa, haapaa kasvavaa, metsää. Noron länsipuolen puustoa on hakattu, eikä metsässä ole luonnontilaisen kaltaisia osia. Kohteen rannat ovat karuja.

Liito-oravalle (*Pteromys volans*) Dir II ja IV, VU sopiva metsä (kartta 3)

Noron varressa, varttuneessa kuusivaltaisessa sekametsässä, kasvaa metsähaapaa ja myös liito-oravan lisääntymispaikoiksi sopivia kolohaapoja.

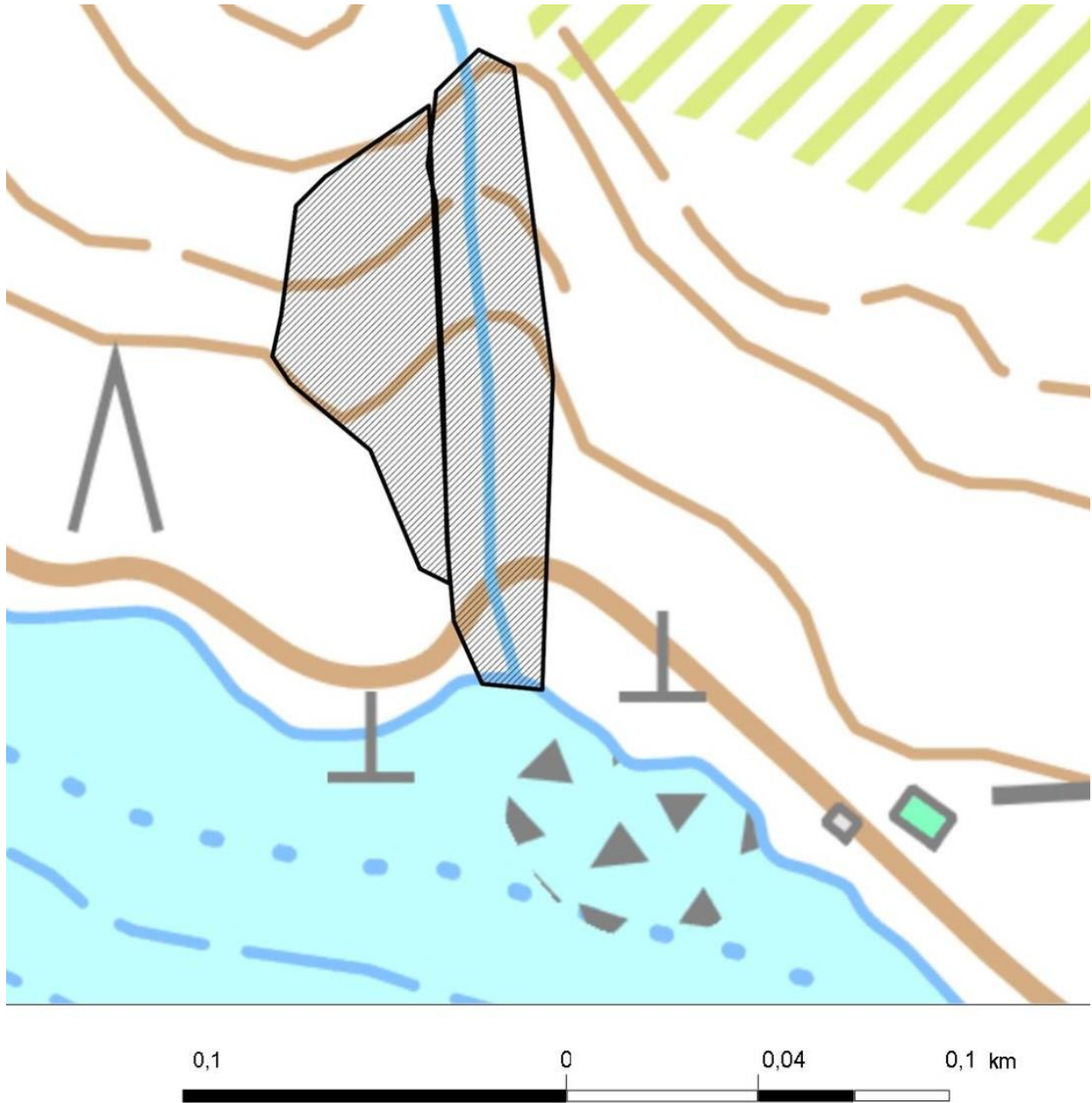
Arvokas elinympäristö

Noron varsi (kartta 3): Kohteella virtaa uomaltaan luonnontilaisen kaltainen noro, joka on vesilain suojelema kohde. Sitä reunustava metsä saattaa täyttää metsälain 10 § vaatimukset.

Päätelmät ja suositukset

Kohde sopii luontoarvojensa puolesta suurelta osin rakentamiseen, mutta liito-oravan Dir II ja IV, VU esiintyminen alueella lähitulevaisuudessa on mahdollista. Jos metsä aiotaan kaataa, tulee tarkistaa sen hetkinen liito-oravatilanne. Ranta on liian karua viitasammakon Dir IV ja IV-liitteen sudenkorentojen lisääntymiseen.

Noro jätetään kaivutoiminnan ulkopuolelle ja sitä reunustava metsä säästetään.

Kartta 3. Vuohijärven Lautaniemen arvokkaat elinympäristöt on merkitty vinoviivituksella.

KOSKIJÄRVENNIEMI (6 a)

Kohteen yleiskuvaus

Metsäautotien ja rannan välissä on harvennettua varttunutta metsämäntyä, rauduskoivua sekä vähän metsäkuusta kasvavaa metsää. Kenttäkerroksessa kasvaa mustikkaa ja puolukkaa. Melko ruskeavetisen Koskijärven rannat ovat karuja ja vesikasvillisuus hyvin vähäistä. Pienen rantakallion reunassa kasvaa karuille vesistöille tyypillistä nuottaruohoa (*Lobelia dortmanna*) sekä paikoin harvaa jouhisarakasvustoa. Rannan pensaskerroksessa kasvaa suomyrttiä.

Metsäautotien varsilla kasvaa paljon kangasmaitikkaa, joka on kirjoverkkoperhosen Dir IV toukkien ravintokasvi.

Päätelmät ja suositukset

Kirjoverkkoperhosen Dir IV esiintyminen kohteella on hyvin mahdollista, mutta parhaat lisääntymispaikat ovat metsäautotien varressa. Muiden merkittävien luontoarvojen esiintyminen on epätodennäköistä, ja kohde sopii luontoarvojensa puolesta rakentamiseen.

KOSKIJÄRVENNIEMI (6 b)

Kohteen yleiskuvaus

Kohteen puustoa on hakattu, mutta kallioalueiden vanhoja metsämäntyjä kasvava puusto on lähes luonnontilaista. Kohteen länsireunassa on vesitaloudeltaan melko luonnontilainen rantaan johtava korpijuotti. Rannat ovat karuja: niukkoja ja harvoja jouhisara- ja järviruokokasvustoja sekä hyvin vähän kelluslehtisiä. Lummelampikorentokoiras Dir IV puolusti yhdellä lumpeella reviiriään, mutta laji on kelluslehtisten kasvien vähäisyyden takia harvinainen Koskijärvellä. Kohteella kuultiin heinäkuussa töyhtötiaisen (*Lophophanes cristatus*) vu ääntelyä.

Lummelampikorenon (*Leucorrhinia caudalis*) Dir IV lisääntymispaikka (kartta 4)

Kohteella havaittiin 6.7.2021 lummelampikorenon koiras, joka vartioi reviiriään lumpeelta. Koko Koskijärvenniemen alueella on hyvin niukasti vesikasvillisuutta, joten laji esiintyy hyvin vähäkuisena.

Arvokkaat elinympäristöt

Korpijuotti (kartta 4, kohde 1): Kohde on laajalti metsäkortekorpea, mutta monin paikoin kasvaa myös isoalvejuurta (*Dryopteris expansa*) ja korpikastikkaa (*Calamagrostis phragmitoides*) sekä paikoin soreahii-renporrasta (*Athyrium filix-femina*) ja maariankämmekkää (*Dactylorhiza maculata* subsp. *maculata*). Kohteen arvoa alentaa pohjoisosan yli johtava ajoura.

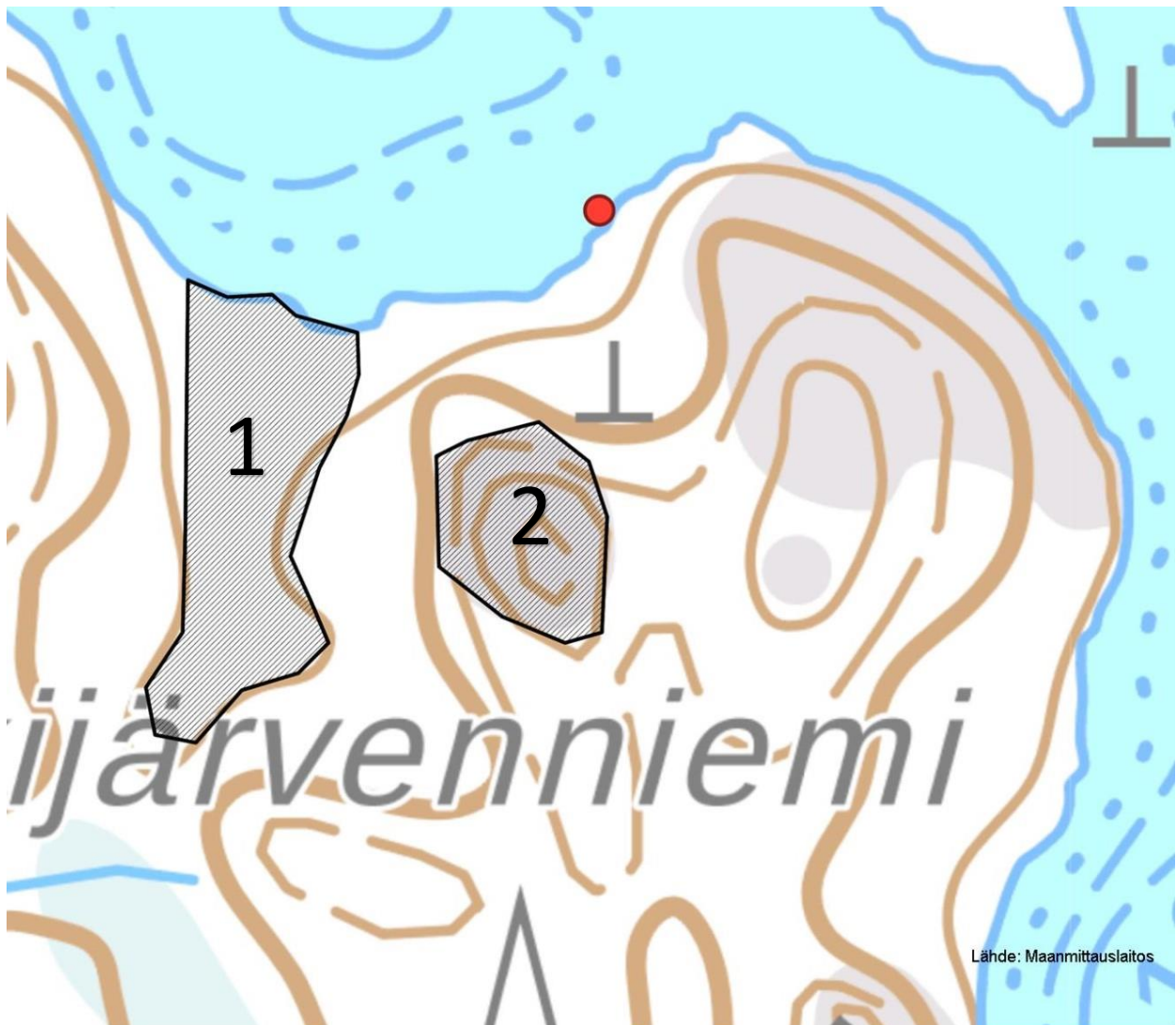
Kallioalue (kartta 4, kohde 2): Kohde on vanhoja mäntyjä kasvavalla puustoltaan luonnontilaisen kaltainen kallio (kuva 4), joka saattaa karuilta osiltaan täyttää metsälain 10 § vaatimukset. Kohteella on vähän maapuita ja useita keloja.

Kuva 4. Koskijärvenniemen kallioden puusto on lähes luonnontilaista. Koskijärvenniemi 23.4.2021 © Petri Parkko

Päätelmät ja suositukset

Kohteella ei ole liito-oravalle Dir IV, VU sopivaa metsää. Rannassa havaittiin IV-liitteen lajeista lummelampikorento, mutta havainnolla ei ole rajoittavaa vaikutusta rantarakentamiseen. Kirjoverkkoperhosen Dir IV lisääntyminen kohteella on mahdollista, mutta parhaat lisääntymispaikat ovat alueelle johtavan metsäautotien varsilla. Arvokkaina elinympäristöinä esitellyt kohteet pyritään säästämään hakkuilta ja rakentamiselta.

Kartta 4. Koskijärvenniemen kohteen 2 lummelampikorenon lisääntymispaikka on merkitty punaisella pallolla ja arvokkaat elinympäristöt vinoviivituksella.

KOSKIJÄRVI, AMALIANLAHTI (6 c)

Kohteen yleiskuvaus

Kohteella kasvaa harvennettua noin 50-vuotiasta sekametsää: metsäkuusta, koivua ja metsämäntyä sekä reunassa vähän metsähaapaa.

Päätelmät ja suositukset

Kohteella ei ole hyvää habitaattia IV-liitteen lajeille ja myös muiden merkittävien luontoarvojen esiintyminen on epätodennäköistä. Kohde sopii luontoarvojensa puolesta rantarakentamiseen.

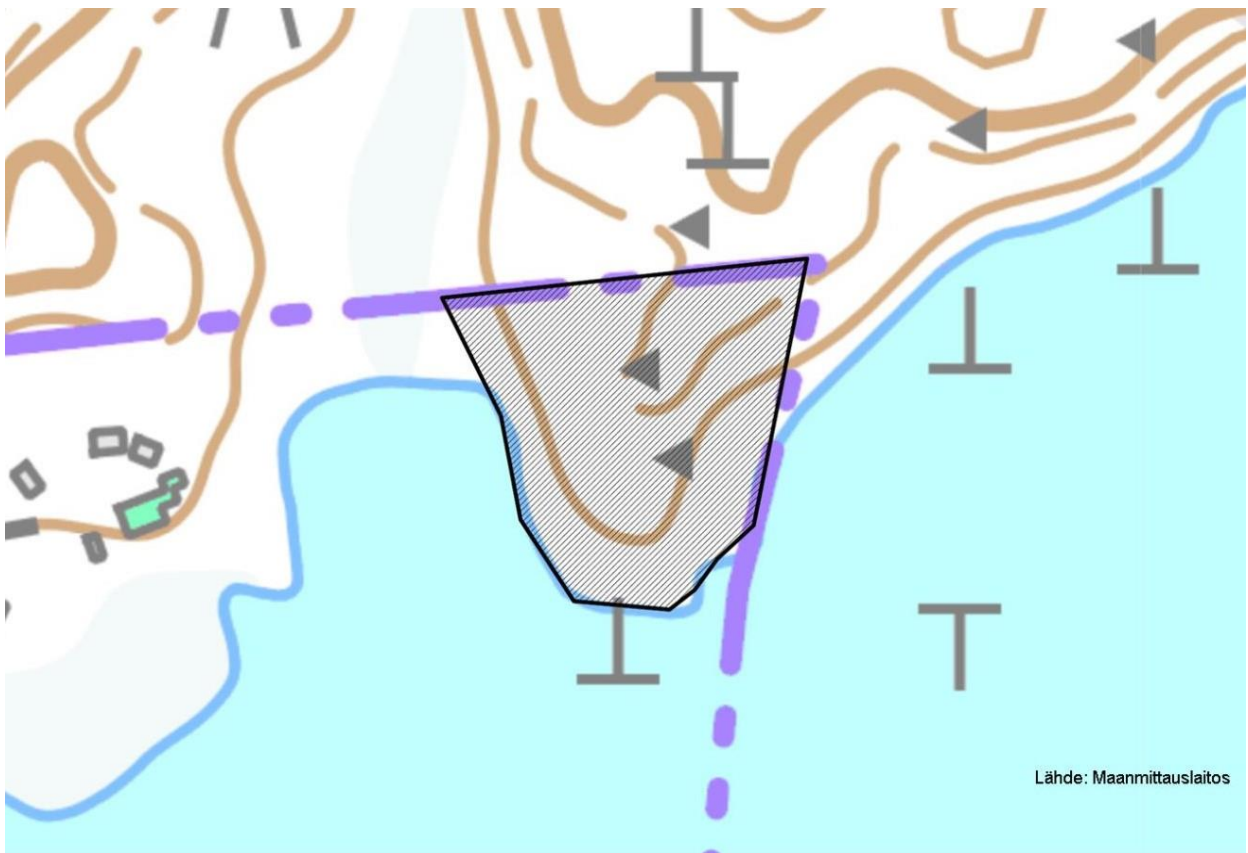

Kuva 5. Siikasen kohteen puusto on luonnontilaista ja edustavaa. Siikanen 23.4.2021 © Petri Parkko

SIIKANEN (7)

Kohteen yleiskuvaus

Kohde on pieni niemenkärki, jonka puusto on huomattavan edustavaa ja luonnontilaista (kuva 5): vanhoja metsämäntyjä sekä paikoin metsäkuusta alikasvoksena. Rannat ovat hyvin karuja. Kohteen edustalla havaittiin 23.4.2021 kuikka (*Gavia arctica*).

Kartta 5. Siikasen arvokkaan elinympäristön rajaus kattaa koko suunnitellun rakennuspaikan.

Arvokas elinympäristö

Varttunut kuivahko kangas EN (kartta 5): Kohteen luonnontilainen puusto on hyvin metsämäntyvaltaista, mutta paikoin esiintyy metsäkuusta alikasvoksena. Kenttäkerroksessa kasvaa puolukkaa, mustikkaa ja

kanervaa. Metsäsammalet ja poronjäkälet vuorottelevat pohjakerroksessa. Kohteella lauloi 23.4.2021 tyyhtötiainen (*Lophophanes cristatus*) vu.

Päätelmät ja suositukset

Kohde on kokonaan arvokasta elinympäristöä, joka on myös erittäin uhanalainen EN luontotyyppi. Jos näin pienialainen kohde rakennetaan, myös luontoarvot häviävät. Kohde on todennäköisesti liian pienialainen METSO-ohjelmaan.

LINTUKYMI (8)

Kohteen yleiskuvaus

Kohde sijaitsee Pyhäjärven Natura 2000 -alueeseen kuuluvan Lintukymin rannalla. Kohteen läpi johtavan peltotien itäpuolella kasvaa harvennettua ja varttunutta kuusivaltaista (myös koivua sekä vähän raitaa ja pellon reunassa haapaa) metsää. Metsässä on tuoreita ajouria ja tuulenkaatoja on korjattu pois.

Tien ja rannan välissä, kohteen pohjoisosassa, on varttunutta mäntyvaltaista kasvatusmetsää, jonka penskerroksessa kasvaa katajaa. Eteläosassa on äskettäin harvennettua ja osittain ojitettua tasaikäistä kuusivaltaista metsää mustikkatyyppin kankaalla. Sekapuustona kasvaa joitakin suuria raitoja. Metsäsammal-kerros on yhtenäinen. Pienen ja kasvillisuudeltaan melko rehevän kallion mäntyvaltaista puustoa on harvennettu. Rannan tuntumassa, aivan kohteen pohjoisimmassa osassa, kasvaa neljä kolohaapaa, mutta muuten metsähaapaa esiintyy vähän.

Kohteen edustalla vesikasvillisuus on hyvin rehevää: kaislikkoa, kortteikkoa, saraikkoa ja ruovikkoa sekä paljon kelluslehtisiä kasveja. Rannan läheisyydessä esiintyy myös kapeita luhtia. Monipuolinen, runsas ja osin aukkoinen (kuva 6) vesikasvillisuus tarkoittaa myös edustavaa sudenkorentolajistoa. Alueella elävät runsaina sekä Natura-alueen suojeluperusteena oleva täplälampikorento (*Leucorrhinia pectoralis*) Dir II ja IV (raportin kansikuva) että lummelampikorento (*L. caudalis*) Dir IV. Pesimälinnustoon kuuluu muun muassa nokikana (*Fulica atra*) EN.

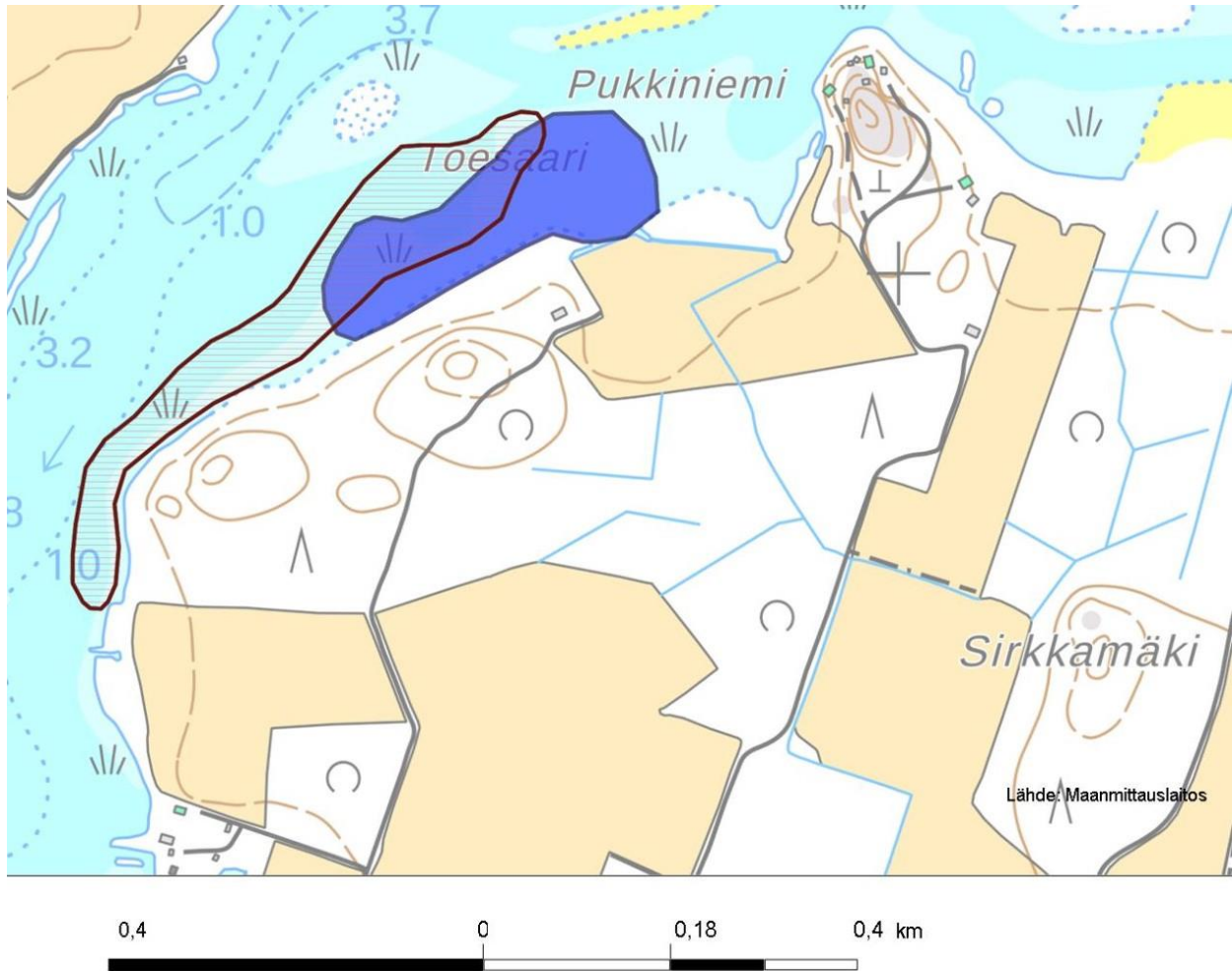
Kuva 6. Lintukymin ilmaveroiskasvustojen sisässä on aukkoja, jotka ovat erityisen hyviä sudenkorentojen lisääntymispaikkoja. Lintukymi 27.6.2021 © Petri Parkko

Viitasammakon (*Rana arvalis*) Dir IV lisääntymisalue (kartta 6)

Kohteen pohjoisimmassa osassa todettiin 10.5.2021 merkittävä viitasammakon kutualue, jossa kuultiin satoja soidinäänteleviä koiraita.

IV-liitteen sudenkorentojen lisääntymisalue (kartta 6)

Kohteen koko rantaosuudella havaittiin merkittäviä määriä IV-liitteen sudenkorentoja, mutta kanta harveni vesikasvillisuudeltaan kapeammassa ja yksipuolisemmassa eteläosassa, jossa yksilömäärät olivat kesällä 2021 selvästi muuta aluetta pienempiä. Alueella havaittiin yhteensä 156 täplälampikorentoa Dir II ja IV ja 39 lummelampikorentoa Dir IV.

Kartta 6. Viitasammakon lisääntymisalue on merkitty sinisellä ja IV-liitteen sudenkorentojen lisääntymisalue poikkiviivituksella.

Päätelmät ja suositukset

Lintukymi on osa Pyhäjärven Natura 2000 -aluetta, joten kaikkien hankkeiden, jotka voivat heikentää niitä luontoarvoja, joiden perusteella alue on otettu Natura-ohjelmaan, vaikutukset tulee arvioida. ROYK:n kohde rajautuu koko rantaosuudeltaan Natura-alueeseen, mikä rajoittaa rantarakentamista. Koko kohteen rantaosuudella lisääntyvä täplälampikorento Dir II ja IV on Pyhäjärven Natura-alueen suojeluperusteena oleva laji, joten sillä on suuri merkitys hankkeita arvioitaessa.

Alueella lisääntyvät viitasammakko, täplälampikorento ja lummelampikorento ovat kaikki EU:n luontodirektiivin IV-liitteen lajeja, joiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulla kielletty.

Liito-oravalle (*Pteromys volans*) Dir II ja IV, VU sopivaa metsää alueella on hyvin pienialaisesti, eikä papanoita löytynyt keväällä 2021. Alueen metsistä ei rajattu arvokkaita elinympäristöjä.

Kohteelle voidaan rakentaa sisämaan tontteja, mutta kaikista rantoihin kohdistuvista hankkeista, myös mahdollisesta veneilyn lisääntymisestä Lintukymillä, tulee laatia Natura-arviointi.

TIRVANJÄRVI, SIMPURANLAHTI (9)

Kohteen yleiskuvaus

Suurin osa kohteesta on tasaikäistä varttunutta metsämäntyvaltaista harjumetsää mustikkatyypin kan-kaalla. Puustoa on vähän harvennettu, mutta metsässä on muutama mäntymaapuu. Mustikka on kenttäkerroksessa hyvin hallitseva, mutta kangasmaitikkaakin kasvaa alueella melko paljon. Mustikoilta haavittiin kesällä 2021 paikoittaisena esiintyvän mustikkaluteen (*Elasmucha ferrugata*) nymfejä.

Hyvin kapeassa rantametsässä kasvaa koivua ja tervaleppää sekä vähän nuorta metsähaapaa ja metsäkuusta. Suomyrttiä, siniheinää sekä vähän korpipaatsamaa kasvaa lähellä vettä kapeana vyönä. Vesistö on karu ja vesikasvillisuus hyvin niukkaa: jouhisaraa, terttualpia ja järvikortetta harvana muutaman metrin levyisenä vyöhykkeenä.

Päätelmät ja suositukset

Direktiivilajien esiintyminen kohteella on epätodennäköistä: alueella ei ole liito-oravalle Dir II ja IV, VU sopivaa metsää ja vesistö on liian karu viitasammakolle Dir IV ja IV-liitteen sudenkorennoille. Kohteelta ei rajattu myöskään arvokkaita elinympäristöjä. Kohde sopii luontoarvojen puolesta rakentamiseen.

RAUTJÄRVI, HOPIANIEMI (10)

Kohteen yleiskuvaus

Hopianiemeen on rakennettu äskettäin uusi mökki. Kohteen pohjoisosassa on nuorta koivuvaltaista ja rehevöpohjaista metsää, jossa kasvaa metsäkuusta, vähän harmaaleppää sekä pihlajaa alikasvoksena. Metsässä on joitakin tiaisten pesintään sopivia koivupötkelöitä. Pensaskerroksen muodostavat vadelmat sekä lehtolaikuissa muutamat lehtokuusamat (*Lonicera xylosteum*). Runsaslajisessa kenttäkerroksessa kasvaa

hyvin runsaasti metsäkastikkaa sekä paljon lillukkaa, metsäälvejuurta, metsäimarretta, metsäkortetta, mustikkaa ja puolukkaa. Paikoin esiintyy myös laajoja kielokasvustoja sekä karhunputkea.

Kuva 8. Erittäin uhanalaiseksi arvioitu hömötiainen Rautjärven Hopianiemessä 16.8.2021 © Petri Parkko

Uuden mökin eteläpuolella kasvaa varttunutta metsämäntyä, koivua ja metsäkuusta sekä rannassa muutama metsähaapa. Rantaan on jätetty hakkuissa vanhoja metsämäntyjä kapeaksi kaistaleeksi. Hopianiemmen kaakkoon pistävässä kärjessä kasvaa nuorta metsäkuusta, metsähaapaa, harmaaleppää ja koivua sekä pensaskerroksessa vadelmaa.

Metsissä ja taimikoiden reunoissa havaittiin 16.8.2021 sekä hömötiaisia (*Poecile montanus*) EN (kuva 7) että töyhtötiaisia (*Lophophanes cristatus*) vu. Rautjärvellä ruokaili 15 kuikan (*Gavia arctica*) parvi.

Päätelmät ja suositukset

Kohteella kasvaa seisemän suurta metsähaapaa, joista ainakin yhdessä on koloja. Suojakuuset ovat tällä hetkellä todennäköisesti liian matalia, mutta viiden vuoden kuluttua metsät saattavat sopia liito-oravalle (*Pteromys volans*) Dir II ja IV, VU. Ennen metsähaapojen kaatamista on syytä tehdä liito-oravatarkistus.

Etenkin kohteen ajourissa runsaana kasvava kangasmaitikka (*Melampyrum pratense*) on kirjoverkkoperhosen (*Euphydryas maturna*) Dir IV toukkien tärkein ravintokasvi. Kohteella tulisi käydä kesäkuussa tarkistamassa, lentääkö alueella kirjoverkkoperhosia. Jos niitä havaitaan, voidaan lisääntymispaikat selvittää etsimällä lajin toukkaseittejä elo–syyskuussa.

SUOLAJÄRVI, SÄYNÄTNUORA (11)

Kohteen yleiskuvaus

Kohde on Säynätnuoran itäpuolella oleva harjumuodostelma, jossa kasvaa enimmäkseen tasaikäistä varttunutta ja harvennettua mäntyvaltaista metsää. Kenttäkerroksen muodostavat mustikka, puolukka, kannerva, metsälauha, metsäkastikka ja kangasmaitikka. Pieniä jäkälälaikkuja esiintyy metsäsammalien lisäksi. Järveen viettävässä rinteessä kasvaa myös sianpuolukkaa (*Arctostaphylos uva-ursi*).

Mökkkitien ja rannassa on varttuneempaa puustoa: mäntyä, koivua sekä vähän tervaleppää. Pensaskerroksessa kasvaa suomyrttiä ja katajaa, kenttäkerroksessa suopursua, mustikkaa, puolukkaa ja juolukkaa. Mökkkitien luiskissa on monin paikoin paljasta hiekkaa, mutta varsinaisia harjukasveja vähän. Mökkkitien reunasta löytyi rauhoitettua kangasvuokkoa (*Pulsatilla vernalis*) VU.

Kohteen alavimmassa kohdassa, mökkkitien kulmauksessa, kasvillisuus on rehevämpää: alikasvoksena kasvaa pihlajaa ja pensaskerroksessa vadelmaa (*Rubus idaeus*). Kenttäkerroksen muodostavat taigasananjalka (*Pteridium pinetorum*), maitohorsma (*Chamaenerion angustifolium*), metsäkastikka, sarjakeltano, metsälauha, karhunputki ja mustikka.

Suolajärvi on kirkas ja karu vesistö, jossa on hyvin niukasti vesikasvillisuutta: vähän isoulukkaa hiekka- ja kivipohjalla.

Kangasvuokon (*Pulsatilla vernalis*) vu kasvupaikka (kartta 7)

Mökkitien hiekkapohjaisen luiskan yläosasta löytyi kolme erillistä kangasvuokkokasvustoa 13.8.2021. Niistä kaksi oli fertilejä (kuva 7) ja yksi steriili.

Kuva 7. Kangasvuokkokasvusto mökkitien varrella. Säynätuora 13.8.2021 © Petri Parkko

Päätelmät ja suositukset

Luontoarvojensa puolesta kohde sopii rakentamiseen. Mökkitien luiskat on syytä pitää hiekkapohjaisina, eikä rehevöittäviä ja haitallisia vieraslajeja sisältäviä maa-aineksia saisi tuoda alueelle. Rauhoitetun kangasvuokon vu kasvustot säästetään tienparannustoimien yhteydessä. Jos kasvia joudutaan siirtämään, tulee se tehdä kaivinkoneella irrottamalla mahdollisimman suuri paakku.

Kartta 7. Säynätnuoran kangasvuokkojen kasvupaikka on merkitty punaisella pallolla.

HILLOSENSALMI (12 a)

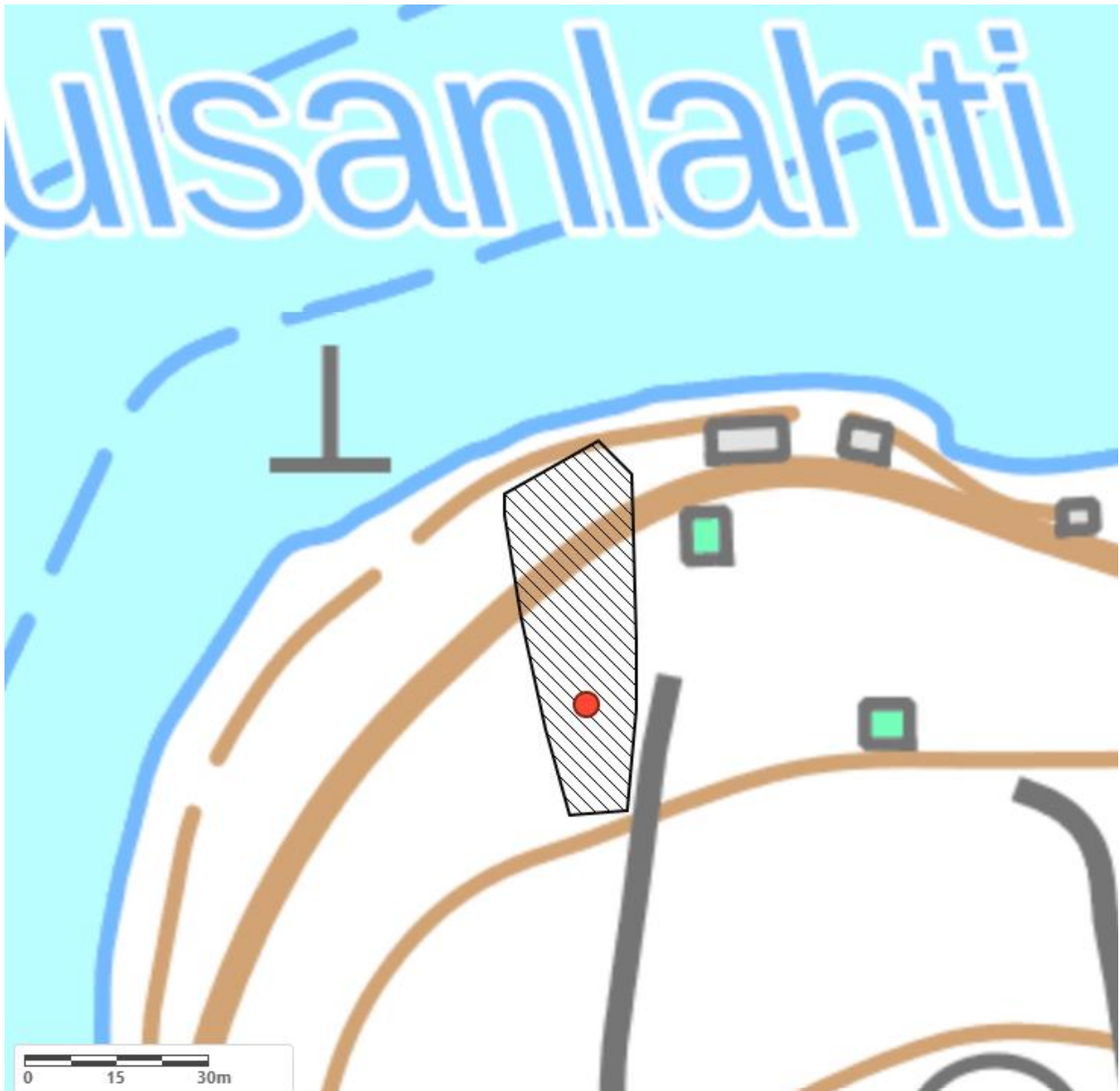
Kohteen yleiskuvaus

Hillosensaaren länsireunassa sijaitsevan kohteen metsä on varttunutta ja harvakseltaan rauduskoivua ja metsämäntyä kasvavaa mustikkatyyppin kangasta. Kohteella on kolme mäntymaapuuta, mutta muuten lahoppuuta esiintyy hyvin niukasti.

Metsässä kasvaa paljon metsähaavan taimia ja pihlajaa, mutta myös muutamia metsäkuusen taimia ja katajaa. Kenttäkerroksen muodostavat mustikka, metsäkastikka ja puolukka. Mökkiteiden risteyksessä kasvaa myös kangasmaitikkaa ja teiden varsilla lehtokuusamia (*Lonicera xylosteum*).

Kohteen pohjoisosassa, kiinteistöjen rajalla, kasvaa suurempia metsähaapoja. Yhden kolohaavan tyveltä löytyi liito-oravan Dir II ja IV, VU ulostepapanoita.

Kohteen hyvin karu ranta on kivikkoinen ja kasviton.

Kartta 8. Hilloksensalmen kohteen 12 a liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka on merkitty punaisella pallolla ja elinalue vino-
viivoituksella.

Liito-oravan (*Pteromys volans*) Dir II ja IV, VU elinalue (kartta 8)

Kiinteistöjen rajalta, haapaa kasvavalta rehevämmältä kuviolta, löytyi 26.9.2021 yhden kolohaavan tyveltä kymmenkunta liito-oravan papanaa. Kohde tulkitaan luonnonsuojelulain suojelemaksi lisääntymis- ja levähdyspaikaksi. Lajille sopiva metsä jatkuu kohteen itäpuolella, jossa kasvaa paljon metsähaapoja lehtomaisessa habitaatissa.

Päätelmät ja suositukset

Kohde sopii luontoarvojensa puolesta muuten rakentamiseen, mutta liito-oravan Dir II ja IV, VU elinalue tulee jättää hakkuiden ja rakentamisen ulkopuolelle.

HILLOSENSALMI (12 b)

Kohteen yleiskuvaus

Kohteen länsireunassa on vanha koulurakennus (kuva 9), joka on ollut pitkään käyttämättömänä. Kyseessä on ilmeinen lepakoiden päivehtimispaikka, sillä rakennuksen yläosassa on lepakoiden kulun mahdollistavia tuuletusaukkoja. Ulkorakennukset ovat jo hyvin rapistuneita. Koululle etelän suunnasta johtavan ajotien varsilla kasvaa huomattavan runsaasti kirjoverkkoperhosen (*Euphydryas maturna*) Dir IV toukkien tärkeintä ravintokasvia kangasmaitikkaa (*Melampyrum pratense*). Kasvia esiintyy paljon myös koulun pihassa sekä pelikentän ja ajourien reunoilla.

Koulun pihapiiri on pysynyt avoimena ja sillä kasvaa enimmäkseen heinäkasvillisuutta, mutta pohjoisreunassa myös metsänätkelmää (*Lathyrus sylvestris*). Paikalta saatiin kariketta seulomalla melko harvinainen ja paikoittaisena maassamme esiintyvä nätkelmälude (*Nemocoris fallenii*). Pihan reunassa on suuri ja ränlistynyt raita (*Salix caprea*), jossa näkyy valkoselkätikan (*Dendrocopos leucotos*) vu ruokailusuppiloita. Etupihalla on suuri katkennut rauduskoivu, jonka latvaosa on jäänyt paikalle maapuuksi.

Koulun ja rannan välinen metsä on puustoltaan varttunutta ja mäntyvaltaista. Avoin ja hiekkapohjainen pelikenttä on alkanut metsittyä, mutta sillä kasvaa edelleen muun muassa kanervisaraa (*Carex ericetorum*) ja ahojökkärää (*Omalotheca sylvatica*), jotka ovat uhanalaisten hyönteislajien ravintokasveja.

Rannassa kasvaa paljon suomyrttiä ja siniheinää. Vesistö on karu ja kirkasvetinen, joten vesikasvillisuus on niukkaa; vähän järvikortetta ja harvoja sarakasvustoja. Harvinaistuneita pohjaruusukekasveja näkyi melko paljon.

Kuva 9. Hillosensalmen kohteella 2 sijaitsee vanha koulurakennus, joka on ilmeinen lepakkokohde. Hillosensalmi 16.9.2021
© Petri Parkko

Päätelmät ja suositukset

Kohteen metsät eivät ole hyvää habitaattia liito-oravalle (*Pteromys volans*) Dir II ja IV, VU, sillä alueella ei kasva lajin tärkeintä ravintopuuta metsähaapaa.

Kohteella on kauttaaltaan suuri lepakkopotentiaali, sillä vanha koulurakennus sopii hyvin lepakoiden päivehtimispaikaksi. Koska kaikki maassamme esiintyvät lepakkolajit on mainittu EU:n luontodirektiivin liitteessä IV (a), tulee rakennuksessa tehdä lepakkoselvitys ennen mahdollisia purkutoimia. Kohteen ajourat ja koulun pihapiiri ovat hyviä lepakoiden siirtymä- ja ruokailualueita, joita ei tulisi valaista kesäaikana.

Kohde on erityisesti länsiosiltaan hyvää lisääntymishabitaattia kirjoverkkoperhoselle Dir IV. Alueella tehdyssä kirjoverkkoperhosselvityksessä ravintokasveilta ei kuitenkaan löydetty perhosen toukkaseittejä, eikä lisäselvityksiä katsota tarpeellisiksi.

LÄHTEET

Hyvärinen, E., Juslen, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. 2019: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.

Nieminen, M. & Nupponen, K. 2017: Kirjoverkkoperhonen (*Euphydryas maturna*) [Linnaeus, 1758]. – Julkaisussa Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.). Euroopan unionin luontodirektiivin IV-liitteen lajien (pl. lepakot) esittelyt, s. 131–134. Suomen ympäristö 1/2017.

Kontula, T. & Raunio, A. (toim.) 2018: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 2: luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö. Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 925 s.

Saarikivi, J. 2017: Viitasammakko (*Rana arvalis* Nilsson, 1842). – Julkaisussa: Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.), Euroopan unioninluontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt, s. 90–96. Suomen ympäristö 1/2017.